4ኛ ዓመት ቁጥር 4
4th Year No. 4

ሐረር መስከረም 10 ቀን 1991
Harar October 20/1998

የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት

ሐረር ነጋሪ ጋዜጣ
HARAR NEGARI GAZETA
HARARI PEOPLE NATIONAL REGIONAL STATE

ያንዱ ዋጋ 1:00	በሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ተጠባባቂነት የወጣ	የፖስታ ሣጥን ቁጥር 272

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር 10/1991
የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 10/1991------- ገጽ 56

የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ መንግሥት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 10/1991

በነፃ ገበያ ኢኮኖሚ ፖሊሲ መሠረት በማንኛውም የንግድ ሥራ መስክ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር አስፈላጊ ስለሆነ፤

የንግድ ሥራ ፈቃድ አሰጣጥና የምዝገባ ሥርዓት የነፃ ገበያ ኢኮኖሚ ማራመድ በሚያስችል መልኩ እንዲሻሻል ማድረግና ሕጋዊ ሆኖ የተሰማራው ሕብረተሰብ በዚህ ረገድ የሚያጋጥሙት መሰናክሎች ማስወገድ አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፤

በአንድ በኩል ለሕጋዊ የንግዱ ሥራ እንቅስቃሴዎች ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር ተገቢ ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ ሕገ ወጥ እንቅስቃሴዎችን መግታት አስፈላጊ ስለሚሆን፤

እስከ አሁን በተለያዩ መሥሪያ ቤቶች በተበታተነ ሁኔታ ሲከናወን የነበረው የንግድ

ሥራ ፈቃድ የመስጠት ተግባር ፣ሥራዎቹ ባሕሪይ ምክንያት በሌላ መሥሪያ ቤት እንዲሰጡ የግድ አስፈላጊ ከሆኑት በስተቀር ለአፈፃፀም በሚያመችና ከዋላ ኀደል በተጠቃለለ መልክ አግባብ ባላቸው የንግድና ኢንዱስትሪ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ብቻ መከናወን እንዳለበት ስለታመነበት፡፡

ቀደም ሲል ለነበሩ ሥርዓቶች እንዲያገለግሉ ተቀርጸው እስከ አሁን በሥራ የሚገኙ ሕጎችና አንዳንድ ድንጋጌዎች በአሁኑ ወቅት ከምናራምዳቸው የነፃ ገበያ ኢኮኖሚ ሥርዓት ጋር ስለማይጣጣሙ አስፈላጊውን ለውጥ ለማድረግ ተገቢ ስለሆነና በተለያዩ አዋጆች ተበታትነው የሚገኙትን የምዝገባና የፈቃድ አሰጣጥ ድንጋጌዎች በአንድ አዋጅ አጠቃሎ ማውጣት አስፈላጊ ስለሆነ፤ በሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ መንግሥት አንቀጽ 26 ንዑስ አንቀስ 2/ሀ/ መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 10/1991 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ

1/ «የንግድ ሕግ» ማለት በ1952 ዓ.ም በወጣው የንግድ ሕግ አዋጅ ቁጥር 1661/1952 የታወጀ ሕግ ነው"

2/ «ነጋዴ» ማለት የሙያ ሥራው አድርጎ ጥቅም ለማግኘት ሲል በንግድ ሕግ ቁጥር 5 የተዘረዘሩት ሥራዎች የሚሠራ ወይም አገልግሎት የሚሰጥ ወይም መንግሥት የንግድ ሥራ ነው ተብሎ በደንብ የሚወስነው ሥራ የሚሠራ ማንኛውም ሰው ነው።

3/ « የንግድ ሥራ » ማለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተተረጎመው መሠረት ነጋዴ የሚሠራው ሥራ ነው።

4/ « አገልግሎት » ማለት ደመወዝ ወይም የቀን ሙያተኛ ክፍያ ያልሆነ ገቢ የሚያስገኝ ማንኛውም አገልግሎት የመስጠት ሥራ ነው።

5/ « የአገር ውስጥ ንግድ » ማለት እንደአግባቡ በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ፈቃድ በችርቻሮ ወይም በጅምላ መሸጥ ወይም አገልግሎት መስጠት ወይም የአገር ውስጥ ንግድ ረዳት ሥራ ነው።

6/ « የንግድ እቃዎች » ማለት ለገንዘብነት ከሚውል ከወርቅ፤ ገንዘብ፤ በማንኛውም ዓይነት ገንዘብ ከሌላ መገበያያ ገንዘብ ገንዘብነቱ ካላቸው ሠነዶችና ከግል መገልገያዎች በስተቀር የሚንቀሳቀሱ እቃዎች ማለት ነው።

7/ « የንግድ እንደራሴ » ማለት መኖሪያው የወካዩ ንግድ ድርጅት ወይም ነጋዴ ጽህፈት ቤት ባለበት አገር ያልሆነና ከንግድ ድርጅት ወይም ከነጋዴው ጋር በተዋዋለው የሥራ ውል መሠረት በድርጅት ወይም በነጋዴው ስምና ምትክ ሆኖ ነጋዴ ሳይሆን የንግድ መስፋፋት ተግባር ብቻ የሚያከናውን ሰው ነው።

8/ « የንግድ ስም» በንግድ ሕጉ በቁጥር 135 የተሰጠውን ትርጓሜ ይይዛል።

9/ « የፀና የንግድ ሥራ ፈቃድ » ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በበጀት ዓመቱ የተሰጠ ወይም የታደሰ ወይም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 25 መሠረት ሊታደስ የሚችል ፈቃድ ማለት ነው።

10/ « ኢንዱስትሪ » ማለት በአብዛኛው በሞተር ኃይል በሚንቀሳቀሱ የፋብሪካ መኪናዎች ወይም መሣሪያዎችን በመጠቀም ለንግድ ጉዳይ የሚካሄድ የማምረት ሥራ እና የሚካሄድበትን ሥፍራ ጭምር ማለት ሲሆን የኢንጂነሪንግ አገልግሎትን ያጠቃልላል።

11/ « የማምረት ሥራ » ማለት በኢንዱስትሪ የሚከናወን የመቀመም፤ የመለወጥ፤ የመገጣጠምና የማሰናዳትን ሥራን ይጨምራል።

12/ « የኢንጂነሪንግ አገልግሎት » ማለት የፋብሪካ መኪናዎችንና መሣሪያዎችን፤ ፓንፖችን፤ የኤሌክትሪክና የኢሌክትሮኒክስ መሣሪያዎችንና ሌሎች ተመሳሳይ ዕቃዎችን ለኢንዱስትሪ አገልግሎት መጠገንና ማደስ ሲሆን መለዋወጫዎች ጭምር የሚሠሩበትን የጥገና እደሳ ሥራን ያጠቃልላል።

13/ « የአገር ውስጥ ባለሐብት » እና የውጭ ባለሐብት በኢንቨስትመንት አዋጅ 37/89 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 2

ንዑስ አንቀጽ 1 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።

14/ « እማካብ ያለው ባለሥልጣን » ማለት የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የኢንዱስትሪ፣ ትራንስፖርትና መገናኛ፣ ንግድና ኣዝዋ ኔር ማለት ነው።

15/ « ሚኒስቴር » ማለት የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው።

16/ « ክልል » ማለት በሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ መንግሥት አንቀጽ 2 መሠረት የተቋቋመ የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልል ነው።

17/ « ቢሮ » ማለት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም ሥልጣን የተሰጠው የኢንዱስትሪ፣ ትራንስፖርትና መገናኛ ንግድና ቱሪዝም ቢሮ ነው።

18/ « ሰው » ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ነው።

19 « ደንብ » ማለት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚወጣ ደንብ ነው።

20/ « የንብርና ልማት » ማለት የጸሚና የመታዊ ሰብሎች ልማት የእንስሳትና የዓሣ ሀብት እንዲሁም የደንና የዱ እንስሳት ልማትና ተዋጽኦ ነው።

21/ « ዋና ምዝገባ » ማለት በንግድ ሕግ ቁጥር 106 ላይ የተገለፀው ይዘት ያለው ምዝገባ ነው።

22/ « የአጭር ቃል ምዝገባ » ማለት በንግድ ሕግ ቁጥር 106 ላይ የተገለፀው ይዘት ያለው ምዝገባ ነው።

23/ « ማስፋፋት/ማሻሻል/ » ማለት ተጨማሪ ኢንቨስትመንት በማድረግ የነባር ድርጅትን የሙሉ አቅም ምርት ወይም አገልግሎት በአይነትም ሆነ በመጠን ወይም በሁለቱም በእሴት ማሳደግ ነው።

3. <u>የአፈጻጸም ወሰን</u>

1/ የንግድ ፈቃድን የሚመለከቱ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች በዚህ አዋጅ አንቀጽ 20 ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት ሥራዎች በስተቀር በሌላ ማናቸውም የንግድ ሥራ በተሰማራ ሰው ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

2/ የክልል ም/ቤት እንደክልሉ ተጨባጭ ሁኔታ የካፒታል ወለል በመወሰን መደበኛ ያልሆኑ አነስተኛ ነጋዴዎችን የንግድ ፈቃድ ከማውጣት ግዴታ ነፃ ሊያደርጋቸው ይችላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚሁ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከቱት ነጋዴዎች ቋሚ የንግድ ሥራ ማከናወኛ ቦታ ካላቸው የንግድ ምዝገባን የሚመለከቱት የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች በነርሱም ላይ ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>ስለ ንግድ ምዝገባ</u>

4. <u>የንግድ መዝገብ ስለማቋቋም</u>

የሚከተለው የንግድ መዝገብ ተቋቁሟል

ቢሮው ፈቃድ በሚሰጥባቸው የንግድ ሥራዎች የሚሠራ ማንኛውም ሰው የሚመዘገብበት በቢሮው የሚተዳደር የንግድ መዝገብ፣

5. <u>በንግድ መዝገብ ስለመመዝገብ</u>

1/ ማንኛውም ሰው በንግድ መዝገብ ሳይመዘገብ የንግድ ሥራ መሥራት አይችልም።

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 መሠረት ከቢሮው ፈቃድ የሚሠጠው ማንኛውም ሰው በዋናነት

የሚመዘገበው ዋና መሥሪያ ቤቱ ባለበት በቢሮው ይሆናል።

3/ ማንኛውም ሰው በተለያዩ ክልሎች የተለያዩ የንግድ ሥራ ቢሠራም በዋናነት የሚመዘገበው አንድ ጊዜ ብቻ ይሆናል።

4/ በዋናነት ከተመዘገበበት ቦታ ውጪ በክልሉ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ያቋቋመ ማንኛውም ሰው ለቢሮው በማመልከት ዋናው መዝገብ እየተጠቀሰ በአጭር ቃል ይመዘገባል።

5/ በንግድ ሕጉ ቁጥር 105 እንደ ተደነገገው የንግድ ስም በዋና ምዝገባ ከሚካተቱት ጉዳዮች አንዱ ቢሆንም በዚህ አዋጅ መሠረት እስከ ሚመዘገብ ሳይጠበቅ ዋና ምዝገባው ይፈፀማል።

6/ ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በንግድ መዝገብ ሳይመዘገብ ነገር ግን በማንኛውም ሥልጣን ባለው መንግስታዊ አካል ፈቃድ ተሰጥቶት የንግድ ሥራ የሚሠራ ማንኛውም ሰው አዋጁ ከፀናበት ቀን ጀምሮ በ24 ወራት ጊዜ ውስጥ መመዝገብ ይኖርበታል።

7/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ 3 የተመለከቱት ነጋዴዎችም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ይመዘገባሉ።

6. <u>የምዝገባ ማመልከቻና ውሣኔ</u>

1/ ማናቸውንም ዋና ወይም የአጭር ቃል ምዝገባ ጥያቄ ነጋዴው ሥራ ከመጀመሩ በፊት በደንቡ የተመለከተውን ማመልከቻ ቅጽ በመሙላትና አስፈላጊውን መረጃ በማያያዝ አግባብ ላለው ባለሥልጣን ያቀርባል።

2/ ማናቸውም የምዝገባ ለውጥ ወይም ማሻሻያ ጥያቄ ሁኔታው በተከሰተ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ በደንቡ የተመለከተውን የማመልከቻ ቅጽ በመሙላት አግባብ ላለው ባለሥልጣን መቅረብ አለበት።

3/ ማናቸውም በዋናነት ወይም በአጭር ቃል ለመመዝገብ የቀረቡ ማመልከቻ ተቀባይነት ያለው ሆኖ ከተገኘ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በደንቡ የተወሰነውን ክፍያ በማስከፈል መዝገቡ የምሥክር ወረቀት ለአመልካቹ ይሰጣል።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሠረት የቀረበለት ምዝገባ ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው መሆኑን አግባብ ያለው ባለስልጣን ቢያረጋግጥ ያልተቀበለበትን ምክንያት ለአመልካቹ በጽሑፍ ያስታውቃል።

7. <u>የምዝገባ መረጃዎችና ሠነዶችን ስለማስተላለፍ</u>

1/ ቢሮው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 መሠረት ዋና ምዝገባ ሲያደርግ ለዚህ ጉዳይ በሚዘጋጅ ቅጽ አግባብነት የምዝገባ መረጃዎችን ለንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ያስተላልፋል።

2/ ቢሮው ከሚኒስቴሩ የሚላለፍለትን ምዝገባ መረጃዎች መዝግቦ ይይዛል።

8. <u>ስለማስታወቂያ</u>

በዚህ አዋጅ መሠረት በጋዜጣ ማስታወቂያ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች በሚከተለው አኳኋን ለሶስተኛ ወገኖች እንዲገለጽ ይደረጋል።

1/ ከአንድ በላይ በሆኑ ክልሎች የሚካሄድ የንግድ እንቅስቃሴችን የሚመለከቱት ጉዳዮች ማስታወቂያ በፌደራል መንግሥት የሚታተም እገር አቀፍ ሥርጭት ባለው ጋዜጣ ታትመው እንዲወጡ ይደረጋል።

2/ በሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልል ብቻ የተወሰኑ እንቅስቃሴዎችን የሚመለከቱ ጉዳዮች ማስታወቂያ በክልሉ መስተዳድር በሚታተም ጋዜጣ ታትሞ ሊወጣ ይችላል።

3/ አንድ ማስታወቂያ በጋዜጣ እንዲወጣ ከመደረጉ በፊት ጉዳይ ከዚህ አንቀጽ ንዑስ

ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 ከተጠቀሱት አማራጮች በየትኛው ሊፈፀም እንደሚገባ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ይወስናል።

9. <u>ምዝገባው ስለሚፀናበት ጊዜ</u>

1/ የንግድ ማኅበራት ምዝገባ የሚፀናው የማኅበሩ ምሥረታ ማስታወቂያ በጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ይሆናል።

2/ በመንግሥት ልማት ድርጅት በኅብረት ሥራ ማኅበራት በግለሰብ ነጋዴ እና በንግድ እንደራሴ የሚደረግ ምዝገባ የጋዜጣ ማስታወቂያ ሳያስፈልገው በንግድ መዝገብ ከተመዘገበበት ዕለት አንስቶ የፀና ይሆናል።

10. <u>ከመዝገብ ስለመሠረዝ</u>

1/ በንግድ ሕግ ቁጥር 112/113 እና 226 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ነጋዴው የንግድ ሥራውን የተወ ወይም ንግድ ለመነገድ እንደማይችል በሕግ የተወሰነበት መሆኑን አግባብ ያለው ባለሥልጣን ባወቀ ወይም በተረዳ ጊዜ እንደአስፈላጊነቱ ምዝገባው እንዲሠረዝ ይወስናል።

2/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ መሠረት ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ነጋዴው ሀሳቡን እንዲሰጥ ይደረጋል። ሆኖም ነጋዴው ባስመዘገበው አድራሻ ተፈላጊ የማይገኝ ከሆነ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ባለው ማስረጃ መሠረት ተገቢውን ውሳኔ ይሰጣል።

3/ ከንግድ መዝገብ የተሠረዘ ነጋዴ የንግድ ምዝገባ ሰረዛ ማስረጃ በጠየቀ ጊዜ በደንቡ የተመለከተውን ክፍያ በመክፈል ይሰጠዋል።

4/ በዚህ አዋጅ መሠረት የተፈፀመ የንግድ ማኅበራት ሰረዛ የሚፀናው የሰረዛው ማስታወቂያ በአመልካቹ ወጪ በጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ዕለት አንስቶ ይሆናል። ሌሎች የንግድ ምዝገባ ሰረዛዎች ሰረዛው በመዝገብ ከሠፈረበት ጊዜ ጀምሮ የጸና ይሆናል።

5/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ድንጋጌዎች የምዝገባ ሥረዛ ሠነዶችን በማስተላለፍ ላይም ተፈፃሚ ይሆናል።

11. <u>ምትክ የምዝገባ ምሥክር ወረቀት ስለመስጠት</u>

የምዝገባ የምሥክር ወረቀት የጠፋበት ወይም የተበላሸበት ማንኛውም ሰው ቀደም ሲል ምዝገባቸውን ላከናወኑበት አግባብ ያለው ባለሥልጣን በጽሁፍ በማመልከትና አስፈላጊውን ክፍያ በደንቡ መሠረት በመፈፀም ምትክ የምዝገባ የምሥክር ወረቀት ይሰጠዋል።

<u>ክፍል ሦስት</u>

<u>ስለ ንግድ ስም ምዝገባ</u>

12. <u>የንግድ ስም መዝገብ ስለማቋቋም</u>

በቢሮው ፈቃድ የሚሰጠው ማንኛውም ሰውና የአገር ውስጥ ነጋዴዎች የንግድ ስማቸውን የሚያስመዘግቡበት በቢሮው የሚተዳደር የንግድ ስም መዝገብ ተቋቁሟል።

13. <u>የቢሮው ተግባር</u>

ቢሮው :-

1. የሚቀርብለትን የንግድ ስም በቢሮው የንግድ ስም መዝገብ ይመዘግባል ተዛማጅ መረጃዎችን ይይዛል።

2. ለምዝገባ የቀረበለትን የንግድ ስም ከመመዝገቡ በፊት ስለንግድ ስሙ መረጃ የንግድና ኢንዱስትሪ ሚንስቴርን ይጠይቃል።

14. <u>የንግድ ስም ስለማስመዝገብ</u>

1/ የንግድ ሥራ ፈቃድ ከቢሮው የተሰጠው ማንኛውም ሰው በደንቡ የተመለከተውን

የማመልከቻ ቅፅ በመሙላት የንግድ ስሙን በቢሮው ማስመዝገብ ይቻላል።

2/ የንግድ ስሙ እንዲመዘገብለት የሚያመለክት ማንኛውም ሰው ከማመልከቻው ጋር፣

ሀ/ የንግድ ምዝገባ የምሥክር ወረቀት እና

ለ/ የፀና የንግድ ሥራ ፈቃድ

በማያያዝ አግባብ ላለው ባለሥልጣን ያቀርባል።

3/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ለምዝገባ የቀረበለት ስም፣

ሀ/ ቀደም ሲል ከተመዘገቡት የንግድ ስሞች ጋር አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይና አሳሳች አለመሆኑን ወይም

ለ/ ለመልካም ጠባይ ወይም ሥነ ምግባር ተቃራኒ አለመሆኑን

ካረጋገጠ በኋላ የንግድ ስሙ የሚመዘገብ ስለመሆኑ በአመልካች ወጪ ማስታወቂያ ^ ገዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።

4/ አመልካቹ በዋናነት ከተመዘገበበት ክልል ውጭ የንግድ ሥራ የሚሠሩ ከሆነ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ 3 እና 4 የተመለከቱት ሁኔታዎች መሟላታቸውን ካረጋገጠ በኋላ፣

ሀ/ ለምዝገባ የቀረበው የንግድ ስም ቀደም ሲል በቢሮው የንግድ ስም መዝገብ ያልተመዘገበ መሆኑን ያረጋግጣል።

ለ/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተመለከተው ማስታወቂያ በፌዴራል መንግሥት በሚታተም አገር አቀፍ ሥርጭት ባለው ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ይደረጋል።

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 ወይም 4 መሠረት ማስታወቂያው በጋዜጣ ታትሞ ከወጣ በኋላ በ30 /ሰላሳ/ ቀናት ውስጥ የንግድ ስሙን ምዝገባ የሚቃወም ሰው ካለ ቀርቦ ይኸው የ30 ቀን ጊዜ እንዳለቀ አግባብ ያለው ክፍያ በማስከፈል የንግድ ስሙን መዝግቦ የምሥክር ወረቀት ለአመልካቹ ይሰጣል።

6. አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የንግድ ስም እንዲመዘገብ የቀረበለትን ጥያቄ ያልተቀበለው እንደሆነ ያልተቀበለበትን ምክንያት በመግለጽ በፅሑፍ ይሰጣል።

15. <u>የምዝገባ መረጃ ስለማስተላለፍ</u>

ቢሮው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት የመዘገበውን የንግድ ስም መረጃ ለዚሁ ጉዳይ በሚዘጋጅ ቅፅ አማካይነት ለሚኒስቴሩ ያስተላልፋል።

16. <u>በንግድ ስም መዝገብ የመግባት ውጤት</u>

1/ የንግድ ስም መዝገብ መግባት ለንግድ ስሙ ባለቤትነትና " .ንግድ ስም ስለመሆኑ ተቀዳሚ ማስረጃ ነው።

2/* በንግድ ሕግ ቁጥር 137 እና 138 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ የንግድ ስም ቀድሞ የተመዘገበ መሆኑ ብቻውን በንግድ

ሥራ ጠባዩ ፈጽሞ በማይመሳሰል የንግድ ሥራ እንዳይመዘገብ ሊከላከል አይችልም።

17. <u>ለውጥ ወይም ማሻሻያ ስለማድረግ</u>

የዚህ አዋጅ አንቀጽ 14 እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ሰው ቀደም ብሎ ያስመዘገበውን የንግድ ስም በደንቡ በሚወሰነው ሥርዓት መሠረት ለመለወጥ ወይም ለማሻሻል ይችላል።

18. <u>የንግድ ስም ምዝገባን ስለመሠረዝ</u>

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የተመዘገበ የንግድ ስም

ሀ. የማይሠራበት መሆኑ ሲታወቅ ወይም

ለ. ከመዝገብ እንዲወጣ ወይም እንዲሰረዝ በንግድ ስሙ ባለቤት ሲጠየቅ ወይም

ሐ. በማታለል የተመዘገበ መሆኑ ሲረጋገጥ አግባብ ያለው ባለሥልጣን የንግድ ስሙን ከመዝገብ ይሰርዛል።

2/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ስሙን ከመሰረዙ በፊት ነጋዴው ባስመዘገበው አድራሻ በደብዳቤ ተጠርቶ በጽሁፍ አሳቡን እንዲሰጥ ያደርጋል። የንግድ ስሙ ባለቤት የሰጠው መልስ በቂ ሆኖ ካልተገኘ ወይም ደብዳቤው በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ሐሳቡን ካልሠጠ ወይም ባስመዘገበው አድራሻ ካልተገኘ የንግድ ስሙ ይሰረዛል።

19. <u>ምትክ የንግድ ስም ምዝገባ የምሥክር ወረቀት</u>

የዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 እንደ አግባቡ ምትክ የንግድ ስም ምዝገባ የምሥክር ወረቀት ማግኘትን በሚመለከት ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

<u>ክፍል አራት</u>

<u>ስለ ንግድ ሥራ ፈቃድ፣</u>

20. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ የመስጠት ሥልጣን</u>

1/ አግባብ ባላቸው ሌሎች ሕጎች የተደነገገው ቢኖርም፣

ሀ/ በማዕድን ፍለጋና ልማት፣

ለ/ የውኃ ነክ ሥራዎች ግንባታ አገልግሎት ሳይጨምር በልዩ ልዩ ውሃ ነክ አገልግሎት ሥራዎች፣

ሐ/ በባንክና መድን ሥራዎች፣

መ/ በአየር ማመላለሻና አገልግሎት ሥራ፣

ሠ/ ራድዮ አክቲቭ ቁሶችንና ጨረር አመንጪ መሣሪያዎችን በሚመለከት የንግድ ሥራዎች፣

ረ/ በጦርና ተኩስ መሣሪያዎች አላትና ፈንጂ ሽያጭ ሥራ እና፣

ሰ/ በትምህርትና የትምህርት ውጤቶች የንግድ ሥራ አግባብ ባላቸው ሌሎች መሥሪያ ቤቶች ከሚሰጠው ፈቃዶች በስተቀር ሌሎች የንግድ ሥራ ፈቃዶች የሚሰጡት እንደ አግባቡ በሚኒስቴሩ ወይም በቢሮው ይሆናል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው አጠቃላይ አነጋገር እንደ ተጠበቀ ሆኖ ሚኒስቴሩ የንግድ ፈቃድ የሚሰጥባቸው የንግድ ሥራዎች ዝርዝር በዚህ አዋጅ ጋር በአባሪነት ተያይዟል።

3/ ይህ አዋጅ በሚሸፍናቸው የንግድ ሥራዎች ለሚሰጡ ፈቃዶች ሊጤኑ የሚገባቸውን መስፈርቶች አግባብነት ያላቸው የሴክተር መሥሪያ ቤቶች በመመሪያ ይወስናሉ።

4/ ፈቃድ የተጠየቀበት የንግድ ሥራ በባሕሪዩና የተለየ የሙያን ወይም ብቃትን የሚጠይቅ ሆኖ ሲገኝ ለጉዳዩ አግባብ ያለው የሴክቴር መሥሪያ ቤት እንዲ ዓይነቱን የሙያ እና ወይም የብቃት ማረጋገጫ ምሥክር ወረቀት የመስጠት ኃላፊነት አለበት።

21. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ ስለማውጣት</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ 1 እና ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ሰው የጸና የንግድ ሥራ ፈቃድ ሳይኖረው የንግድ ሥራ መሥራት አይችልም።

2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ 1፤ ንዑስ አንቀጽ 2 እና አንቀጽ 4 ዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆነው አግባብ ያለው ባለሥልጣን የጸና የንግድ ሥራ ፈቃድ ሳይኖረው የንግድ ሥራ ሲሰራ በተገኘ ሰው ላይ የንግድ ድርጅቱን የመዝጋት እርምጃ ሊወስድ ይችላል።

3/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ንዑስ ቀንቀጽ መሠረት በእጭር ቃል የተመዘገበ ነጋዴ በዋናነት ከተመዘገበበት ክልል ካገኘው ፈቃድ በተጨማሪ ለዚያው ሥራ ሌላ ፈቃድ በቢሮው እንዲያወጣ አይገደድም።

4/ ማንኛውም ነጋዴ በቢሮው በእጭር ቃል ተመዝግቦ በሚሠራበት ወቅት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 26 ንዑስ አንቀጽ 1 ወይም አንቀጽ 28 ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት ጥፋቶች ማንኛውንም ከፈጸመ ቢሮው በዚህ አንቀጽ 26 ንዑስ አንቀጽ 1 ፤ ንዑስ አንቀጽ 2፤ አንቀጽ 27 ፤ አንቀጽ 28 ንዑስ አንቀጽ 1፤ ንዑስ አንቀ 2 እና ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት እንደአግባቡ የንግድ ሥራውን የማገድ ወይም የመዝጋት እርምጃ ሊወስድ ይችላል።

5/ ቢሮው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት የወሰደውን እርምጃ ፈቃድን ለነጋዴው ለሰጠው አግባብ ያለው ባለሥልጣን በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በጽሁፍ ያስታውቃል።

22. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ ለማውጣት ስለሚቀርብ ማመልከቻ</u>

1/ በንግድ ሥራ የተሠማራ ማንኛውም ሰው በደንቡ የተመለከተውን ማመልከቻ ቅጽ በመሙላት የንግድ ሥራ ፈቃድ እንዲሰጠው አግባብ ላለው ባለሥልጣን ማመልከቻ ያቀርባል።

2/ ፈቃድ ለተጠየቀበት የንግድ ሥራ አግባብ ያለው የክልሉ ሴክተር መሥሪያ ቤት በመመሪያ የሚወስነውን መስፈርት መሠረት በማድረግ አመልካቹ ከዚህ በታቸ የተመለከቱት መረጃዎች እንደአግባቡ ሁሉንም ወይም ከፊሉን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከተው ማመልከቻ ጋር ማቅረብ አለበት።

ሀ/ የባለሙያዎች የሙያ ብቃት ማረጋገጫ እንዲሁም ሰለንግድ ሥራው የጤናና የንጽሕና አጠባበቅ የአካባቢ እንክብካቤና የአደጋ መከላከያ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚሰጥ የብቁነት መግለጫ፣

ለ/ ለንግድ ሥራ ፈቃድ የተወሰኑትን ሌሎች መሥፈርቶች ስለማሟላት በአመልካቹ የተፈረመ ማረጋገጫ፣

3/ በዚህ አንቅጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው ቢኖርም የክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በዚሁ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የሚቀርበው የብቁነት መግለጫ እንደ ንግድ ሥራው ባሀርይና እንደአካባቢው ሁኔታ በሙሉ ወይም በከፊል ሊቀርብ የሚችልበትን ሁኔታ በሚያወጣው ደንብ ሊወስን ይችላል።

23. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ ስለመስጠት</u>

1/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 22 መሠረት ማመልከቻው ሊቀርብለት

የኢንቨስትመንት አዋጁ እንደተጠበቀ ሆኖ አመልካቹ፣

ሀ/ ሊሠራ ያቀደዉን የንግድ ሥራ በሕግ ያልተከለከለ መሆኑን፤

ለ/ እንደ አገር ውስጥ ባለሐብት ለመቆጠር የሚፈልግ የውጭ አገር ዜጋ ከሆነ የመኖሪያ ፈቃድና የኢንቨስትመንት ፈቃድ ያለው መሆኑን፤

ሐ/ በደንቡ መሠረት የተመለከቱትን ሌሎች ሁኔታዎች ሟሟላቱን ካረጋገጠ በኋላ በደንቡ የተወሰነው አግባብ ያለው ክፍያ በማስከፈል ለአመልካቹ የንግድ ሥራ ፈቃድ ይሰጠዋል።

2/ የንግድ ሥራ ፈቃድ ጥያቄው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ተቀባይነት የሌለው መሆኑን አግባብ ያለው ባለሥልጣን ሲያረጋግጥ ያልተቀበለበትን ምክንያት ለአመልካቹ በጽሁፍ ያስታውቃል።

24. <u>ስለማስፋፊያና ማሻሻያ ፈቃድ</u>

1/ ተጸቂዎ የሚገኝ የኢንዱስትሪ፤ የሆቴል፤ የትምህርት ተቋሞች፤ የጤና አገልግሎት ወይም የግብርና ልማት ሥራን በማስፋፋት ወይም በማሻሻል ምርት ለማምረት ወይም አገልግሎት ለመስጠት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው በዚህ አንቀጽ 22 ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከቱትን ወይም በአንቀጽ 22 ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት በሚወጣው ደንብ የሚጠየቁትን መግለጫዎች በማያያዝ በደንቡ በተመለከተው ቅጽ መሠረት አግባብ ላለው ባለሥልጣን ማመልከቻ በማቅረብ ፈቃድ ማግኘት አለበት።

2/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን የቀረቡለትን መግለጫዎች መርምሮ በቂ መሆናቸውን ካረጋገጠ በኋላ አመልካቹ እንደ ሁኔታው ምርት እንዲያመርት ወይም አገልግሎት እንዲሰጥ በጽሑፍ ይፈቅድለታል።

3/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የቀረበለትን ጥያቄ ያልተቀበለው እንደሆነ ያልተቀበለበትን ምክንያት ለአመልካቹ በጽሑፍ ያስታውቃል።

25. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ ጸንቶ የሚቆይበት ጊዜና እድሳት</u>

1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 23 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የተሰጠ የንግድ ሥራ ፈቃድ በአንቀጽ 26 በንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት በተዘረዘሩት ምክንያቶች ካልተሰረዘና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 መሠረት ፈቃድ እስካልታደሰ ድረስ የጸና ይሆናል።

2/ የንግድ ሥራ ፈቃድ የተሰጠበት ወይም የታደሰበት የበጀት ዓመት ካበቃ በኋላ ባለው 6 ወር ጊዜ ውስጥ በደንቡ መሠረት ተገቢው ክፍያ ተፈጽሞ በየዓመቱ መታደስ አለበት።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው ጊዜ ውስጥ የንግድ ሥራ ፈቃዱን ሳያሳድስ የቀረ ባለፈቃድ በሚቀጥሉት ሶስት ወራት ማለትም ከጥር 1 እስከ መጋቢት 30 ድረስ በየወሩ ሃያ በመቶ /20%/ በተጨማሪ ቅጣት በመክፈል ፈቃዱን ያሳድሳል።

26. <u>የንግድ ሥራ ፈቃድ ስለማገድ</u>

1/ የንግድ ሥራ ፈቃድ የተሰጠው ሰው

ሀ/ የንግድ ሥራውን የጤናና የጽዳት አጠባበቅ የሕክምና እንክብካቤ የአደጋ መከላከያና የንግድ ዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን የጥራት ደረጃ ያጓደለ መሆኑን ጉዳዩ የሚመለከተው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሲያረጋግጥ።

ለ/ በዚህ አዋጅ መሠረት አግባብ ያለው ባለሥልጣን የሚጠይቃቸውን መረጃዎች በትክክልና በወቅቱ ያላቀረበ እንደሆነ ወይም

ሐ/ በማንኛውም ሌላ ሁኔታ ይህን አዋጅ ወይም ደንቡን የጣሰ እንደሆነ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ጉድለቶቹ እስኪስተካከሉ ፈቃዱን አግዶ ማቆየት ይችላል።

2/ የንግድ ሥራ ፈቃድ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ሲታገድ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ፈቃዱ የታገደበትን ምክንያትና በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ጉድለቶቹን ለማስተካከል ሊወሰድ ስለሚገባው እርምጃ ለባለ ፈቃዱ በጽሑፍ ያስታውቀዋል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የጽሑፍ ማስታወቂያ የደረሰው ባለፈቃድ በማስታወቂያው በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ጉድለቱን የማስተካከል ግዴታ አለበት።

27. በእገዳ ወቅት ስለሚወሰድ እርምጃ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 26 መሠረት ፈቃድ የታገደበት የንግድ ሥራ በህዝብ ጤናና ደህንነት ወይም በአገሪቱ ኢኮኖሚ ላይ አደጋ ያደርሳል ተብሎ ጉዳዩ በሚመለከተው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሲረጋገጥ አግባብ ያለው ባለሥልጣን የንግድ ድርጅቱን ወይም መደብሩን አሽጎ ያቆያል።

28. የንግድ ሥራ ፈቃድን ስለመሠረዝ

1/ ማንኛውም የንግድ ሥራ ፈቃድ የተሰጠው ሰው፣

ሀ/ ፈቃዱ የተሰጠው ወይም የታደሰው ሐሰተኛ መረጃ በማቅረቡ ምክንያት መሆኑ ሲረጋገጥ፣

ለ/ ፈቃዱን ከተሰጠው ዓላማ ውጭ ሲገለገልበትና ተገቢ ያልሆነ የንግድ ሥራ ሲሠራበት ከተገኘ ወይም ከተረጋገጠ፣

ሐ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 26 ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የተጠቀሱትን ግዴታዎች በተደጋጋሚ የፈጸመ እንደሆነ፣

መ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 20 ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት ያልፈጸመ እንደሆነ፣

ሠ/ የከሠረ ወይም የንግድ ሥራውን የተወ እንደሆነ፣

ረ/ በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 1792 እንደተደነገገው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በሌላ ምክንያት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 25 መሠረት ፈቃዱን ያላሳደሰ እንደሆነ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሰጠውን የንግድ ሥራ ፈቃድ ሊሠርዝ ይችላል።

2/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የንግድ ሥራ ፈቃድ እንዲሰረዝ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ የንግድ ሥራው በሕዝብ ጤናና ደህንነት ወይም በአገሪቱ ኢኮኖሚ ላይ አደጋ ያደርሳል ተብሎ ጉዳዩ በሚመለከተው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሲረጋገጥ ፈቃዱ ታግዶና ድርጅቱ ወይም መደብሩ ታሽጎ ይቆያል።

3/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተገለጹት ምክንያቶች ፈቃዱ እንዲሰረዝ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት እንደአስፈላጊነቱ ነጋዴው ባስመዘገበው አድራሻ በደብዳቤ ወይም በማናቸውም መገናኛ ብዙኃን ተጠርቶ በጽሑፍ ሐሳቡን እንዲሰጥ ያደርጋል። የተሰጠው መልስ በቂ ሆኖ ካልተገኘ ወይም ደብዳቤው በደረሰው ወይም ጥሪው በመገናኛ ብዙኃን ከወጣበት ወይም ከተነገረበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናት ውስጥ ነጋዴው ሐሳቡን ካልሰጠ ፈቃዱ ይሰረዛል።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 /ሠ/ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር በሌሎች ማናቸውም ምክንያቶች የንግድ ሥራ ፈቃድ የተሰረዘባቸው ነጋዴዎች እንደገና አዲስ ተመሳሳይ ፈቃድ ማውጣት የሚችሉት፣

ሀ/ ፈቃዱ ከተሠረዘበት ቀን ጀምሮ ከአንድ ዓመት በኋላ፤

ለ/ አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ ማውጣት ክፍያ እጥፍ በመክፈል ይሆናል።

5/ የንግድ ሥራውን በፍቃዱ የተወ ነጋዴ በመደበኛው የስድስት ወራት እድሳት ጊዜ ውስጥ ፍቃዱን ካልመለሰ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 ተፈጻሚ ይሆንበታል።

29. <u>ምትክ የንግድ ሥራ ፈቃድ ስለማግኘት</u>

1/ የንግድ ሥራ ፈቃድ የጠፋበት ወይም የተበላሸበት ማንኛውም ሰው ቀደም ሲል ፈቃዱን ለሰጠው አግባብ ያለው ባለሥልጣን በጽሁፍ በማመልከት ምትክ ፈቃድ ማግኘት ይችላል።

2/ ፈቃድ የተበላሸበት ነጋዴ ምትክ እንዲሰጠው ሲጠይቅ የተበላሸውን ይመልሳል

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ጥያቄው የቀረበለት አግባብ ያለው ባለሥልጣን ፈቃዱ የጠፋ መሆኑንና ምትክ እንዲሰጠው መጠየቁን የሚገልጽ የጋዜጣ ማስታወቂያ በአመልካቹ ወጪ እንዲወጣ ባደረገ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ተቃዋሚ አለመቅረቡን በማረጋገጥ በደንቡ የተመለከተው ክፍያ በማስከፈል ምትክ የንግድ ሥራ ፈቃድ ይሰጠዋል።

30. <u>ድርጅት ሲተላለፍ ፈቃድ ስለሚሰጥበት ሁኔታ</u>

የንግድ ድርጅት ለሌላ ሰው በሚተላለፍበት ጊዜ ቀደም ፈቃድ ተመላሽ ተደርጎ ድርጅቱ የተላለፈለት ሰው በስሙ ፈቃድ ያወጣል አፈጻጸሙም በደንብ ይወሰናል።

31. <u>ጊዜያዊ ፈቃድ</u>

1/ በኢንዱስትሪ፣ በሆቴል፣ በትምህርት፣ በጤና ወይም በግብርና ልማት መስክ የንግዱ ሥራ ለማቋቋም ወይም የተቋቋመውን ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ጊዜያዊ ፈቃድ እንዲሰጠው አግባብ ላለው ባለሥልጣን ጥያቄ ማቅረብ ይችላል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት የንግድ ሥራ መስኮች የሚሰጥ ጊዜያዊ ፈቃድ የሚያገለግለውን ግንባታ እስኪያበቃ ድረስ ብቻ ሲሆን በዚሁ ፈቃድ ምርት አምርቶ ለገበያ ማቅረብ ወይም አገልሎት መስጠት አይችልም።

32. <u>የጅምላ ፈቃድ ስለማያስፈልጋቸው የንግድ ሥራዎች</u>

ቋሚ የግብርና ልማት ወይም የኢንዱስትሪ ፈቃድ የተሰጠው ማንኛውም ሰው ምርቱን በጅምላ ለመሸጥ የጅምላ ንግድ እንዲያወጣ አይገደድም።

33. <u>በሌላ ፈቃድ ሲካሄድ ስለነበሩ የንግድ ሥራዎች</u>

ተገቢው የንግድ ሥራ ፈቃድ ሳይኖረው በሌላ አይነት ፈቃድ ይህ አዋጅ ተፈጻሚ የሚሆንበትን የንግድ ሥራ ሲያካሄድ የነበረ ማንኛውም ሰው ይህንኑ ሥራ ለማካሄድ ይህ አዋጅ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በ24 ወራት ውስጥ አግባብ ባለው ባለሥልጣን በደንቡ የተመለከተውን ቅፅ ሞልቶ ማመልከቻ ማቅረብ ተገቢውን የንግድ ሥራ ፈቃድ ማውጣት አለበት።

34. <u>መረጃ ስለመስጠት</u>

1/ የንግድ ሥራ ፈቃድ ባለቤቶችን ስለ ሥራቸው በየጊዜው ወይም በተወሰነ ጊዜ መረጃ እንዲያቀርቡ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ሊጠይቃቸው ይችላል። የፈቃዱ ባለቤቶችም በተወሰነው ጊዜ የተጠየቀውን መረጃ የማቅረብ ግዴታ አለበት።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የፈቃድ ባለቤቶቹ የሚያቀርቡት መረጃ አግባብ ላለው ባለሥልጣን የተሰጠውን ተግባር ለመፈጸም የሚያገለግል ይሆናል።

35. <u>ቁጥጥር ስለማድረግ</u>

1/ አግባብ ያለው ባለስልጣን ወይም ጉዳዩ የሚመለከታቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ማንኛውም የንግድ ሥራ ፈቃድ የተሰጣቸው ግዴታዎች መጠበቃቸውን ለማረጋገጥ ተገቢውን ክትትልና ቁጥጥር ማድረግ ይችላል።

2/ ማንኛውም ተቆጣጣሪ የተሰጠውን የሥልጣን ማረጋገጫና መታወቂያ ወረቀት ቁጥጥሩ ለሚካሄድበት የንግድ ሥራ ባለቤት ወይም ለወኪሉ ማሳየት አለበት።

36. <u>የንግድ እንደራሴ የምስክር ወረቀት</u>

1/ የንግድ እንደራሴነት ሥራውን ከመጀመሩ በፊት በሚኒስትሩ በንግድ መዝገብ ተመዝግቦ የንግድ እንደራሴነት የምስክር ወረቀት ከሚኒስትሩ ማግኘት አለበት።

2/ የንግድ እንደራሴ በወካዩ ስም ለደንበኞቹ የንግድ ፈቃድ ወይም አገልግሎት ማቅረብ ውይም ከደንበኞቹ ጋር ውል መዋዋል አይፈቀድለትም።

3/ ስለንግድ እንደራሴነት የምስክር ወረቀት አሰጣጥ ፀንቶ ስለሚቆይበት ጊዜና ኀድሳት፣ ስለመሰረዙ፣ ምትክ የምስክር ወረቀት ስለማግኘትና የንግድ እንደራሴው ስለሚያከናውናቸው ሥራዎች በደንብ መሠረት ይወሰናል።

ክፍል አምስት

ስለንግድ ሥራ ማስፋፋትና የንግድ ትርኢት

37. <u>የንግድ ክፍለ-ኢኮኖሚ ፖሊሲ ስለማስተባበር</u>

1/ የፌዴራልና የክልል መሥሪያ ቤቶችን ሥልጣንና ተግባር የሚወስኑ ሌሎች የሕግ ድንጋጌዎች ቢኖሩም የፌዴራሉን መንግስት የንግድ ሥራን ሊነካ የሚችል የፖሊሲ ውሣኔ የሚሰጥ ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት እንዲህ ያለውን ውሣኔ ከመስጠቱ በፊት ከሚኒስቴሩ ጋር ይመካከራል፣ ይስማማል።

2/ ሚኒስትሩም ንግድ ለማስፋፋት ያገለግላል ብሎ የሚገምተውን ማንኛውንም የፖሊሲ ሐሳብ በፖሊሲው ውሣኔዎች ውስጥ እንዲያስገቡ ሌሎች የፌዴራልና የክልል መሥሪያ ቤቶችን ለማሰባሰብና ለማስተባበር ይችላል።

38. <u>የንግድ ሥራ እንዲስፋፋ ስለማስተባበር</u>

1/ ቢሮው የአገር ውስጥ ንግድ እያደገና እየተስፋፋ እንዲሄድ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው መሥሪያ ቤቶች ጋር በመስማማት፣

ሀ/ በተለያዩ ሥራዎች የአገር ውስጥ ንግድ ትርዒት ማዕከሎችን ያቋቁማል፣ እንዲቋቋሙ ያበረታታል፣

ለ/ በተለያዩ ሥፍራዎች የገበያ ቦታዎች እንዲቋቋሙ ያበረታታል፣

ሐ/ ለነጋዴዎች ትምህርታዊና መያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

2/ ሚኒስቴሩ ከክልል በሚቀርብለት ጥያቄ መሠረት የንግድ ትርኢት ማዕከሎች ስለሚቋቋሙበት ሁኔታ ተገቢውን ድጋፍ ይሰጣል።

3/ የኢትዮጵያ የውጭ ንግድ እያደገ እንዲሄድና እንዲስፋፋ ለማበረታታት ሚኒስትሩ፤

ሀ/ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ሌሎች መሥሪያ ቤቶች ጋር በመስማማት የአገሪቱ የውጭ ንግድ የሚስፋፋባቸውን እርምጃዎች ይወስዳል፤

ለ/ ለነጋዴዎች ትምህርታዊና ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

4/ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ለገበያ ጥናት የገበያ መረጃን ለማሠራጨትና በጠቅላላው የአገር ውስጥና የውጭ ንግድን ለማስፋፋት እንዲረዳ ከመንግሥት በጀት በንግድ መስክ የሚቋቋሙ ማኅበራትና ነጋዴዎች በፈቃደኝነት ከሚያደርጉት መዋጮዎችና ከሌሎች ምንጮች በእርዳታ ወይም በስጦታ ከሚገኝ ገቢ የንግድ ማስፋፊያ ሂሳብ ማቋቋምና በዚሁ ሂሳብ ማዘዝ ይችላል።

5/ ለንግድ መስፋፋት ተግባር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ስለሚቋቋሙ ሂሳብ አሰባሰብና ወጪ ስለሚሆንበት ሁኔታ በደንብ መሠረት ይወሰናል።

39. የአገር ውስጥ ንግድ ትርዒት ፈቃድ ስለመስጠት

1/ በክልሉ ውስጥ ለሚዘጋጅ የአገር ውስጥ ምርትን ወይም የውጭ አገር ምርትን ወይም ሁለቱንም የያዘ ትርዒት በቅድሚያ ከቢሮው ፈቃድ ማግኘት ያስፈልጋል።

2/ በክልሉ ውስጥ ለሚዘጋጅ የንግድ ትርዒት ፈቃድ ስለሚሰጥበት የአፈጻጸም ሁኔታ ቢሮው መመሪያ ያወጣል።

ክፍል ስድስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

40. ለኢንቨስትመንት መሥሪያ ቤት ስለተሰጠው ውክልና

የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ኢንቨስትመንት ጽ/ቤት

1/ በኢንቨስትመንት አዋጅ አንቀጽ 25 መሠረት የንግድ ሥራ ምዝገባና ፈቃድን በተመለከተ በውክልና የተሰጠውን ተግባር የሚያከናውነው በዚህ አዋጅና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣው ደንብ መሠረት ይሆናል።

2/ በዚህ አዋጅና በደንቡ መሠረት የሚከፈለውን የምዝገባና የፈቃድ ክፍያ አግባብ ባለው ባለሥልጣን ስም ተቀብሎ ለክልሉ ፋይናንስ ቢሮ ገቢ ያደርጋል ይህንንም አግባብ ላለው ባለሥልጣን ያስታውቃል።

3/ በተሰጠው የውክልና ስልጣን መሠረት የንግድ ሥራ ምዝገባና ፈቃድን በተመለከተ ያከናወናቸውን ተግባራት በየሩብ ዓመቱ የክንውን ሪፖርት እና የምዝገባና ፈቃድ ሠነዶችን አግባብ ላለው ባለሥልጣን ያስተላልፋል።

41. የሕዝብ ማስታወቂያ የማውጣት ሥልጣን

አግባብ ያለው ባለሥልጣን በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ሥልጣን ለማከናወን አስፈላጊ ሆነው ለሚያገኛቸው ጉዳዮች የሕዝብ ማስታወቂያ ማውጣት ይችላል።

42. መሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

1/ ይህ አዋጅ በወጣበት የበጀት ዓመት በሕግ መሠረት የተሰጠ ወይም የታደሰ ፈቃድ በዚህ

አዋጅ መሠረት እንደተሰጠ ወይም እንደታደሰ ይቆጠራል።

2/ ማንኛውም ፈቃድ ይህ አዋጅ በወጣበት እለት ፈቃዱ በተሰጠው ሕግ መሠረት ሊታደስ የሚችል ከሆነ በዚህ አዋጅ ይታደሳል።

3/ በአገር ውስጥ ንግድ ሥራ መቆጣጠሪያ አዋጅ ቁጥር 336/1979 እና ደንብ ቁጥር 109/1979 መሠረት የተደረገ የንግድ ሥራ ምዝገባ ወይም የንግድ ስም ምዝገባ በዚህ አዋጅ መሠረት እንደተረገ ይቆጠራል።

4/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ የተደነገገው ቢኖርም የአገር ውስጥ ንግድ መቆጣጠሪያ ደንብ ቁጥር 109/1979 የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች እስካልተቃረነ ድረስ በዚህ አዋጅ መሠረት የክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የራሱን አዲስ ደንብ እስከሚያወጣ ድረስ ጸንቶ ይቆያል።

43. ቅጣት

በዚህ አዋጅ ልዩ ልዩ አንቀጾች አግባብ ያለው ባለሥልጣን የሚወስዳቸው አስተዳደራዊ እርምጃዎች እንደተጠበቁ ሆነው ወንጀሉ አግባብ ባለው ሌላ ሕግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፣ የፌዴራል የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 67/1989 ዓ.ም በአንቀጽ 46 ሥር የተደነገጉት ደንጋጌዎች በዚህ አንቀጽ ላይ ተግባራዊ ይሆናሉ።

44. ደንብ የማውጣት ሥልጣን

እንደ ጉዳዩ አግባብነት የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሥራ አደፈጻሚ ኮሚቴ ይህን አዋጅ ለማስፈጸም ደንብ ያወጣል።

45. የተሻሩና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች የሚቃረኑ ሕጎች

1/ የሚከተሉት ሕጎች በዚህ አዋጅ ተሸረዋል፣

ሀ/ የንግድና ኢንዱስትሪ ሥራዎች ስለማስመዝገብ የወጣ አዋጅ ቁጥር 184/1964፣

ለ/ ስለኢንዱስትሪ ፈቃድ የወጣ አዋጅ ቁጥር 392/1963፣

ሐ/ የውጭ አገር ንግድ አዋጅ ቁጥር 292/1963፣

መ/ የኢንዱስትሪ ፈቃድ ደንብ ቁጥር 423/1964፣

ሠ/ የውጭ አገር ንግድ ደንብ ቁጥር 424/1964፣

ረ/ የአገር ውስጥ ንግድ መቆጣጠሪያ አዋጅ ቁጥር 305/1979፣

ሰ/ ስለ ኢንዱስትሪ ፈቃድ በወጣ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 8/1982፣

2/ ማንኛውም ሌላ ሕግ ወይም የተለመደ አሠራር ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ሆኖ ከተገኘ በዚህ አዋጅ በተመለከቱት ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

46. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በሐረሪ ነጋሪ ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ሐረር መስከረም 10 ቀን 1991 ዓ. ም

አብዱላሂ ኢድሪስ

የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ

መንግሥት ፕሬዝዳንት

<u>አባሪ</u>

<u>በአንቀፅ 20 ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት</u>
<u>ሚኒስቴሩ የንግድ ሥራ ፈቃድ</u>
<u>የሚሰጥባቸው የንግድ ሥራዎች</u>

1/ ላኪነት

2/ አስመጪነት

3/ ላኪነትና አስመጪነት

4/ የውጭ ንግድ ረዳትነት

5/ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም

6/ ሆስፒታል

7/ ክልል ዘለል ሆቴል

8/ ክልል ዘለል የቱሪስት አገልግሎት

- ሳፋሪ
- ማስጎብኘት
- ሳፋሪ ማስጎብኘትና የጉዞ ወኪል

9/ አገር አቋራጭ የመንገድ ማመላለሻ አገልግሎት

- የሕዝብ ማመላለሻ
- የጭነት ማመላለሻ

10/ ሥርጭታቸው በአንድ ክልል ውስጥ ብቻ የተወሰነ ከሆኑት ጋዜጦችና መጽሔቶች በስተቀር ማናቸውም የፕሬስ ሥራዎች

11/ የጉምሩክ አስተላላፊነት

12/ የፈጣን ፖስታ አገልግሎት

13/ የውጭና ገቢ ንግድ እቃዎች ኢንስፔክሽን አገልግሎት

14/ በውጭ ባለሀብት የሚቋቋም የግብርና ልማት

15/ በውጭ ባለሀብት የሚቋቋም ኢንዱስትሪ

16/ በውጭ ባለሀብት የሚቋቋም ማንኛውም የአገልግሎት ሥራ

- ግብርና አገልግሎት
- የኢንጂነሪንግ ወይም ሌላ የቴክኒክ ምክር አገልግሎት
- ደረጃ አንድ ሥራ ተቋራጭነት ወይም የኮንስትራክሽን አማካሪነት
- የውሃ ነክ አገልግሎት ሥራዎች፤
- የጤና ነክ አገልግሎት ሥራዎች፤
- የባለኮከብ ደረጃ ሆቴሎች፤
- አለም አቀፍ ደረጃ ያላቸውና በተወሰነ አገር ምግብ አዘገጃጀት የሚታወቁ ምግብ ቤቶች

17/ - በሕግ ለውጭ ባለሀብቶች የተፈቀዱ ሌሎች የንግድ ሥራዎች

18/ በዚህ ዝርዝር ውስጥ ባይካተቱም ሚኒስቴሩ ፈቃድ ሊሰጣቸው ይገባል ብሎ የሚኒስትሮች ምክር ቤት የሚወስናቸው ሌሎች የንግድ ሥራዎች።